

Informacja

o ustawie z dnia 13 września 2024 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej

Celem ustawy jest wdrożenie do krajowego porządku prawnego przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2118 z dnia 24 listopada 2021 r. zmieniającej dyrektywę 2009/103/WE w sprawie ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych i egzekwowania obowiązku ubezpieczenia od takiej odpowiedzialności (Dz. Urz. UE L 430 z 02.12.2021, str. 1), zwana dalej „dyrektywą 2021/2118”.

W celu wdrożenia dyrektywy 2021/2118 ustawa nowelizuje ustawę z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, zwaną dalej „ustawą o ubezpieczeniach obowiązkowych”, oraz ustawę z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

Najważniejsze zmiany wprowadzone w ustawie o ubezpieczeniach obowiązkowych polegają na:

1) wprowadzeniu do ustawy definicji „ruchu pojazdu”. Zgodnie z wprowadzoną definicją ruchem pojazdu będzie każde użycie pojazdu mechanicznego, które w czasie zdarzenia jest zgodne z funkcją tego pojazdu jako środka transportu, niezależnie od jego cech i terenu, na którym jest używany, oraz niezależnie od tego, czy jest on nieruchomy, czy też znajduje się w ruchu;

2) zmianie definicji „wprowadzenia pojazdu do ruchu” – którym będzie każde użycie pojazdu mechanicznego zgodne z funkcją tego pojazdu jako środka transportu, niezależnie od jego cech i terenu, na którym jest używany, oraz niezależnie od tego, czy jest on nieruchomy, czy też znajduje się w ruchu;

3) nałożeniu na Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny oraz Polskie Biuro Ubezpieczycieli Komunikacyjnych obowiązku udostępniania na swoich stronach internetowych informacji o możliwych sposobach dochodzenia roszczeń wraz z informacją o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej;

4) wprowadzeniu przepisów zgodnie z którymi przepisów dotyczących obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych nie będzie się stosować do ruchu pojazdu w ramach działań związanych ze sportem motorowym, w tym wyścigów, zawodów, szkoleń, testów i pokazów, organizowanych w wyznaczonych strefach ograniczonego dostępu, jeżeli organizator, uczestnik lub inna strona zawarli umowę innego ubezpieczenia lub umowę gwarancji ubezpieczeniowej obejmującą szkody wyrządzone osobom trzecim, w tym widzom i innym osobom postronnym, która może nie pokrywać szkód poniesionych przez kierujących pojazdami uczestniczących w tych działaniach i szkód w ich pojazdach;

5) zmianie wysokości sum gwarancyjnych. Zgodnie z przepisami ustawy ustalona w umowie ubezpieczenia suma gwarancyjna nie będzie mogła być niższa niż:

- a) 29 876 400 złotych w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki są objęte ubezpieczeniem bez względu na liczbę poszkodowanych – w przypadku szkód na osobie,
- b) 6 021 600 złotych w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki są objęte ubezpieczeniem bez względu na liczbę poszkodowanych – w przypadku szkód w mieniu.

W analogicznej wysokości ustalono sumy gwarancyjne dla umów odpowiedzialności cywilnej rolników;

6) wprowadzeniu regulacji zapewniających ochronę poszkodowanym lub uprawnionym do odszkodowania mającym miejsce zamieszkania lub siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w razie niewypłacalności zakładu ubezpieczeń, w odniesieniu do szkód spowodowanych ruchem pojazdu mechanicznego, które miało miejsce na terytorium innego niż Rzeczypospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej albo państwa trzeciego a także w odniesieniu do zdarzeń, które miały miejsce na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W przepisach ustawy wskazano, że Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny będzie organem odpowiedzialnym za wypłatę odszkodowań poszkodowanym lub uprawnionym do odszkodowania w wyniku zdarzeń zaistniałych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku niewypłacalności ubezpieczyciela. W celu realizacji tego zadania w ramach Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego zostanie wyodrębniony fundusz do spraw niewypłacalności. Natomiast Polskie Biuro Ubezpieczycieli Komunikacyjnych będzie organem odpowiedzialnym za wypłatę odszkodowań poszkodowanym oraz uprawnionym do odszkodowania w wyniku zdarzeń zaistniałych

na terytorium innego państwa członkowskiego albo państwa trzeciego, w przypadku niewypłacalności ubezpieczyciela.

Ochrona na wypadek niewypłacalności będzie rozpoczynać się od momentu objęcia zakładu ubezpieczeń postępowaniem upadłościowym albo likwidacyjnym. W przypadku zgłoszenia roszczenia przez poszkodowanego lub uprawnionego do odszkodowania, właściwy organ tj. Polskie Biuro Ubezpieczycieli Komunikacyjnych albo Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny będzie obowiązany podjąć czynności niezbędne do ustalenia zakresu swojej odpowiedzialności oraz złożyć poszkodowanemu lub uprawnionemu do odszkodowania oświadczenie o wysokości uznanego odszkodowania lub świadczenia wraz z uzasadnieniem albo udzieli mu odpowiedzi z uzasadnieniem, jeżeli stwierdzi, że nie jest zobowiązane do wypłaty odszkodowania lub świadczenia wynikającego ze zgłoszonego roszczenia;

7) uregulowaniu wydawania i wykorzystywania zaświadczeń o przebiegu ubezpieczenia. Zgodnie z przepisami ustawy przy ustalaniu wysokości składki ubezpieczeniowej za ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, w przypadku gdy uwzględnia się zaświadczenia o przebiegu ubezpieczenia, zakazano dyskryminacji ze względu na narodowość posiadacza pojazdu mechanicznego, jego poprzednie państwo zamieszkania lub siedziby. Ponadto ustawa wprowadziła jednolity formularz zaświadczeń o przebiegu ubezpieczenia, którego wzór określony został w przepisach rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2024/1855 z dnia 3 lipca 2024 r. ustanawiającego zasady stosowania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/103/WE w odniesieniu do wzorca zaświadczenia o przebiegu ubezpieczenia (Dz. Urz. UE L 1855 z 04.07.2024);

8) wprowadzeniu regulacji, która w przypadku wyczerpania sumy gwarancyjnej pozwalałaby na zaspokojenie przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny roszczeń poszkodowanych. Obowiązek wprowadzenia takiej regulacji wynika z wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE w sprawie C-428/20. Do zadań Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego należeć będzie zaspokajanie roszczeń poszkodowanych lub uprawnionych do odszkodowania, w przypadku wyczerpania sumy gwarancyjnej, ustalonej w umowach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych i umowach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej rolników, zawartych przed dniem 11 grudnia 2009 r. i obowiązujących w tym dniu, jeżeli zdarzenie z którego wynikała szkoda miało miejsce w okresie od dnia 11 grudnia 2009 r. do dnia 10 czerwca 2012 r. w zakresie różnicy pomiędzy sumą gwarancyjną, która została określona w tych umowach ubezpieczenia i równowartością w złotych odpowiednio następujących sum gwarancyjnych:

- a) 2 500 000 euro w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki są objęte ubezpieczeniem bez względu na liczbę poszkodowanych – w przypadku szkód na osobie;
- b) 500 000 euro w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki są objęte ubezpieczeniem bez względu na liczbę poszkodowanych – w przypadku szkód w mieniu.

W ustawie z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej wprowadzono przepis zgodnie, z którym państwem członkowskim Unii Europejskiej umiejscowienia ryzyka jest państwo członkowskie, w którym pojazd mechaniczny jest zarejestrowany albo pojazd mechaniczny ma być zarejestrowany, według wyboru posiadacza pojazdu, w przypadku gdy pojazd ten został nabyty w państwie członkowskim Unii Europejskiej innym niż to, w którym ma być zarejestrowany, jednak nie dłużej niż przez okres 30 dni od dnia objęcia pojazdu mechanicznego w posiadanie przez jego nabywcę.

Ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1 pkt 3 i pkt 16 lit. b, które wejdą w życie z dniem 24 lipca 2025 r. (są to przepisy dot. zaświadczenia o przebiegu ubezpieczenia, data ich wejścia w życie wynika z przepisów UE).